

Trage - Wegen Wandeling (1)

Locatie: Varsenare

Afstand: $\pm$ 6,3 km

Wegbedekking: Deels verhard, deels onverhard

Geen wegaanduiding

Korte beschrijving:

Deze wandeling laat ons naast enkele historische sites van Varsenare, ook enkele prachtige stukjes natuur zien die in ons dorp tot nu toe nog bewaard bleven. Een ideaal traject om even van tussen de velden een blik te werpen op ons dorp.

Vertrekpunt:

De neogotische Sint-Mauritiuskerk in de Oude Dorpsweg.

1. Sint-Mauritiuskerk

De kerk bestaat uit een vroeg-gotische westtoren (bouw eerste kwart 13^e eeuw - beschermd als monument) die in 1897 werd aangevuld met een neogotische hallenkerk naar ontwerp van Jules Carrette (Kortrijk). Rondom de kerk, een ommuurd en met leibomen afgezoomd en van fraai smeedijzeren hekwerk voorzien kerkhof. In 1116 wordt de eerste middeleeuwse bidplaats in Varsenare opgericht onder Clemencia van Boergondië, op het kruispunt van twee belangrijke verbindingswegen, namelijk de Oudenburgweg en Westernieuwweg. Dit ter vervanging van de bidkapellen bij de burcht Ter Straten en de burcht van de heren van Varsenare. Varsenare werd in de loop van de 12de eeuw een zelfstandige parochie. Binnenin zien we een bepleisterd en witgeschilderd interieur. Witmarmeren eerste steen uit 1897 in westgevel van noordbeuk. Neogotisch meubilair: Jules Carrette ontwierp hoofd- en zijaltaren, preekstoel, communiebank, biechtstoelen, doopvont, portaal. Figuratieve glasramen van de Brugse glazenier Vincent. Momenteel (2020) loopt een restauratie door de glazeniers Franchoo uit Varsenare.

In 1895 werden bij de afbraak van de oude kerk een graf gevonden dat dateerde uit de eerste helft van de 15e eeuw en met fresco's versierd. Mogelijk gaat het om het graf van Jan III van Varsenare. Het graf werd verwijderd en tentoongesteld in het museum voor Kunst en Geschiedenis in het Jubelpark te Brussel waar het spoorloos verdween. Vermoedelijk kon men de fresco's toen nog niet conserveren.

Leuk weetje: In maart 2020 werden op initiatief van Leefbaar Varsenare, in samenwerking met natuurland, en met instemming van de kerkfabriek, nestkasten voor gierzwaluwen gemaakt in de toren.

Van kerk tot Hof van Straeten (± 1,3 km verharde weg)

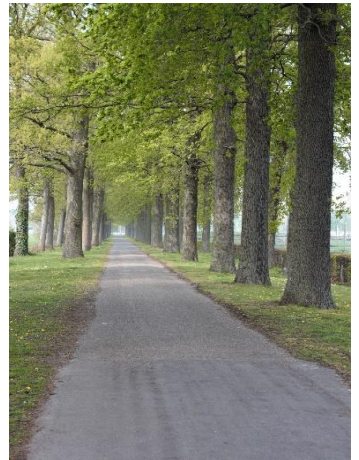
Als we de kerk verlaten, gaan we rechtsaf een 50m de Oude Dorpsweg in tot aan de dreef Hof van Straeten (naast de bakkerij). Ga deze dreef in en volg deze recht door tot op het eind van het verharde gedeelte.

2. Hof van Straeten (dreef)

De dreef leidt in een rechte weg naar het Domein van Straeten. In 1803 liet de heer Anselm van Caloen de dreef rechte trekken. Voorheen maakte deze echter twee bochten, en kwam de dreef uit via 'het Steegje' naast het gemeentehuis.

In 1917 werden hier tijdens de aanleg van het munitiedepot door het Duitse Marinekorps Flandern restanten gevonden van een nederzetting uit het La Tène tijdperk, waaronder de basis van twee hutten en heel veel potscherven. In 1918 wordt een deel van de monumentale eikendreef vernietigd door ontploffing van het Duitse munitiedepot.

De lange dreef vanaf de Oude Dorpsweg tot aan het domein Hof van Straeten, is door haar dubbele rijen eiken, beuken en populieren een erg indrukwekkend en beeldbepalend element in de dorpskern van Varsenare.

3. Hoeve de Warande

Op het einde van het rechte stuk van de dreef vind je Hoeve de Warande, in de 19de eeuw in opdracht van de familie van Caloen als neerhof bij en ten zuiden van het "Hof van Straeten" opgericht.

4. Domein Hof van Straeten

Dit domein was oorspronkelijk de residentie van de invloedrijke Heren van Straten, die in de 12de eeuw een burcht lieten bouwen ten noorden van de kerk van Varsenare en van daaruit een erg belangrijke heerlijkheid uitbouwden. Nu nog bestaande uit een omwalde, en door hekkens tussen mooie neoclassicistische, hardstenen pijlers afgesloten parkdomein met centrale onregelmatige vijver, een woning uit 1971 op de fundamenten van het 19de-eeuwse kasteeltje en verbouwde resten van de bijgebouwen als de orangerie, de ijskelder en het koetshuis.

De eerste vermelding van "t hof van Straten" dateert van 1435; de naam bleef ongewijzigd ondanks de overgang van de heerlijkheid naar andere families.

Van Hof van Straeten tot Hogeweg

(± 0,6 km onverharde weg)

Ga verder rechtdoor (rechts van de ingangspoort) via het verlengde en onverharde stuk van de dreef. Dit stuk loopt langsheen de oude omwalling. Dit onverharde stuk draait na 250m naar links, mee met de walgracht.

Volg dit stuk nog een 30m verder, waarna je aan je rechterkant het smalle pad (vóór de vijvertjes die achter de aarden berm liggen) volgt tussen het struikgewas, langs de berm en omheining, tot aan de Hogeweg. Dit smalle pad leidt over een betonnen bruggetje over de Tollenaarsbeek, over prikkeldraad, en komt uit naast de elektriciteitsmast aan de Hogeweg.

Wat nu als smalle buurtweg overblijft, was ooit de noordelijke toegangsdreef van het Hof van Straeten. Deze oude buurtweg (Sentier n°15) liep vroeger verder over de spoorweg door, richting Nieuwegein.

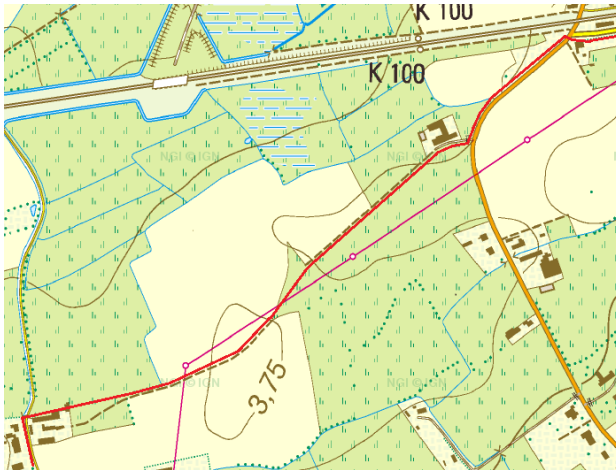

Van Hogeweg tot Kwetshage

(± 0,5 km verharde weg / ± 0,8 km onverharde weg)

Sla op de Hogeweg linksaf. Hierbij passeer je het oude stationsgebouw van Varsenare, en kom je uit op de Westernieuwweg (vroeger Stationsstraat genaamd. De spoorweg Brugge Oostende werd geopend in 1838 en in 1887 kreeg ook Varsenare zijn eigen station.)

Sla hier opnieuw linksaf.

Na 250m, in de bocht van de Westernieuwweg, kom je aan een witte oude hoeve: Hoeve Westerwerve.

5. Hoeve Westwerve (Westernieuwweg 89)

Een mooie historische hoeve van het langgeveltype, dat als toponiem al teruggaat tot de 13de eeuw. Volgens auteur Franchoo is het terug te leiden tot 1272, toen "Westwerve" werd opgericht als versterking aan de rand van het zeegebied en bewoond werd door jonkheer Lemsins van Westwerve. Op de kaart van Ferraris (1571-1577) wordt de hoeve afgebeeld als een haaks op de weg gelegen lang-gestrekt volume in een ruime boomgaard.

Een voetweg leidt vanaf de hoeve naar de zgn. "Poytacxhoeve" op de grens met Snellegem.

Deze voetweg zullen wij verder volgen.

Neem de aardeweg die langs de hoeve Westwerve loopt, en volg deze in de richting van de elektriciteitsmasten tot je aan de Kwetshagestraat komt.

Aan de Kwetshagestraat gekomen, sla je linksaf (richting Legeweg).

6. Poytackhoeve (Kwetshagestraat 10)

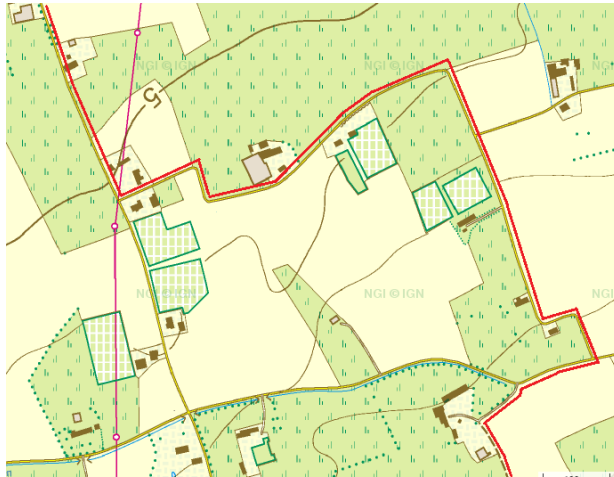
Archivalische bronnen laten de hoeve opklimmen tot midden 16de eeuw.

Op het Primitief Kadasterplan (1834) en op de Atlas der Buurtwegen (1845) wordt volgende situatie geschetst: ten noorden op het erf een lang-gestrekt volume van woonhuis met geïncorporeerde stallen en schuur, haaks op de straat, ten zuiden daarvan bergschuur, stal nabij schuur en stal aan straatkant. Een veldwegel verbindt het erf met de Westernieuwweg.

Van Kwetshage tot Nieuwenhove

(± 1,7 km verharde weg)

Volg de Kwetshagestraat richting Legeweg.

Opnieuw dwarsen we de Tollenaarsbeek, met daarlangs aan je rechterkant een oude buurtweg die we in een volgende wandeling hopen mee te nemen... Direct daarna, eveneens rechts, zie je de Sint-Juliaanhoeve.

7. Sint-Juliaanshoeve (Kwetshagestraat 13)

Deze hoeve was in 1478 eigendom van Jacques Poytax, naar wie en deel van de Kwetshagestraat ooit werd genoemd. In 1681 wordt de hoeve met de landerijen aangekocht door het Sint-Juliaanshospitaal in Brugge; daarom wordt ze ook "Sint-Juliaanshoeve" genoemd. De hoeve is eigendom van de Burgerlijke Godshuizen in Brugge, later de Commissie Openbaren Onderstand.

Neem verderop de eerste afslag aan je linkerkant; de Molenstraat. Negeer de afslag van de Molenstraat naar links, en volg de Legeweg rechtdoor tot aan het eind. Aan het kruispunt gekomen sla je de Legeweg rechtsaf, richting Kwetshagestraat.

Van Hof Nieuwenhove tot de kerk ($\pm 0,7$ km onverharde weg / ± 0.7 km verharde weg)

Na 120m ga je links het onverharde pad op dat leidt naar hoeve Nieuwenhove.

8. Hoeve Nieuwenhove (Legeweg 14)

Midden 15de eeuw werd het leengoed "Nyewenhove" opgericht, genoemd naar Claeys van Nyenhove die het goed tot 1481 in handen had. Bij zijn dood in 1481 werd het goed volledig tot versterking omgebouwd met "walgrachten ende synghele", wat zo is gebleven tot in 1691. Deze hoeve werd ooit gebruikt als kazerne voor het Brugse krijgsvolk, en werd ooit door de geuzen geplunderd.

Nog eens 75 m verder op het onverharde pad, net voor het eigenlijke erf van de hoeve, kan je links afslaan in zuidelijk richting, richting Nieuwenhovendreef.

Ook hier werd het pad grotendeels ingepalmd door de landbouwer en eigenaar van het bos. Het pad loopt tot aan de hoek van het bos naast de begraafplaats van Varsenare, en zo doorheen het bos naar de Oudenburgweg. (maart 2020 bevestigd door het gemeentebestuur van Jabbeke)

9. Jachtopzienerswoning De Reigerie (Oudenburgweg 53)

Voormalige woning van jachtmeester Bousson, gelegen aan de rand van het beboste gedeelte van Varsenare. De woning werd ca. 1894 opgetrokken in opdracht van Robert de Grass-van Outryve d'Ydewalle, de Brugse eigenaar van de omliggende bossen.

Voorheen hoeve De Reigerie (1615) op het domein van de heer van Proven. De naam zou ontleend zijn aan de grote kolonies reigers die toentertijd in de moerassige bosgebieden voorkwamen.

Sla de Oudenburgweg links in, en volg deze tot aan de kerk,

het eindpunt van de wandeling.

We hopen dat je samen met ons enkele ‘verloren’ trage wegen hebt kunnen ontdekken, en zo hebt kunnen genieten van een mooi stukje Varsenare

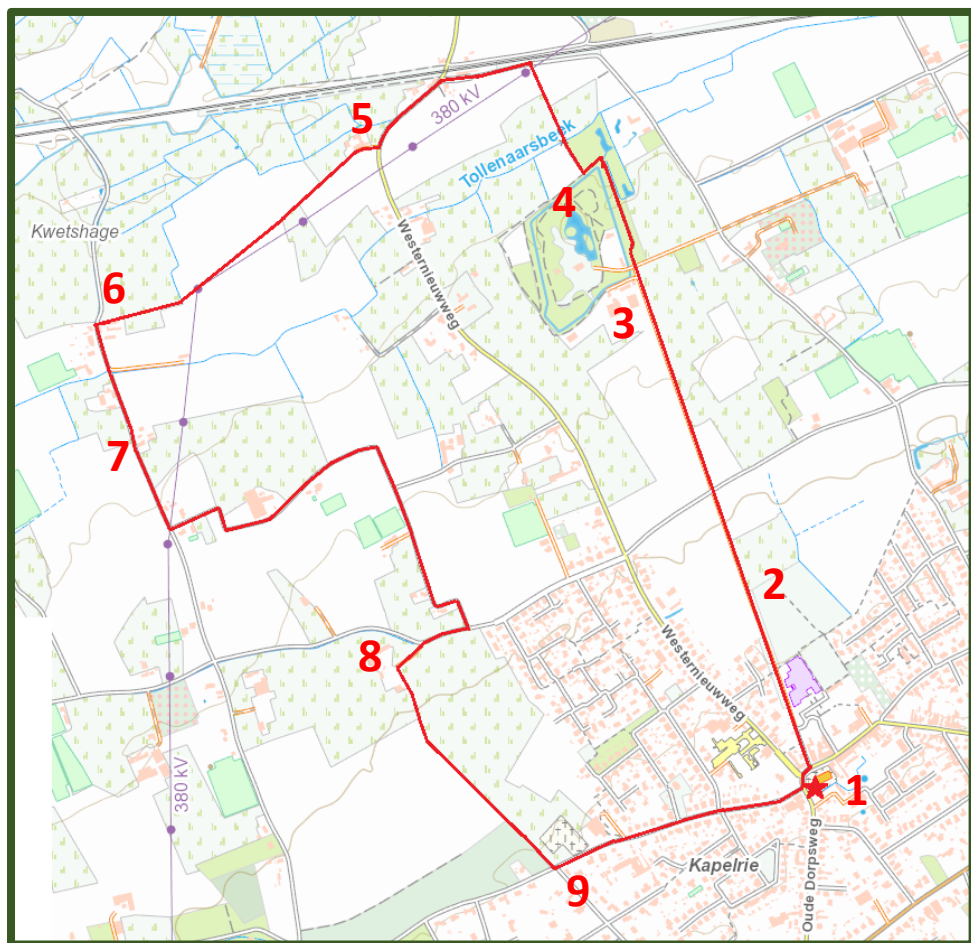
Foto's: Eline en Servaas
+ 2 oude postkaarten

Bronnen:
J. Ryhuel

www.inventarisonroerendergoed.be

Atlas der Buurtwegen – www.geopunt.be

Gemeente Jabbeke – Dienst Toerisme (A. Franchoo – J. Ryheul)

(door achterstal in onderhoud van de 'Trage Wegen' kom je soms aan de rand van akkers en velden – gelieve op de rand van deze percelen te blijven)

 www.leefbaararsenare.be

 Leefbaar Varsenare

© <http://tlesonderweg.skynetblogs.be>